

VEILIGHEID VOOROP

J A A R V E R S L A G 2 0 2 3

1

Veiligheid Voorop – leren, luisteren en leiden in veiligheid

Veiligheid Voorop is hét samenwerkingsverband van en voor Brzo-bedrijven en branches uit de (petro)chemische industrie en haar ketenpartners, van raffinage, chemie tot opslag.

Veiligheid Voorop maakt leren, luisteren en leiden in veiligheid toegankelijk voor de hele sector én verzamelt en deelt informatie over veiligheidsprestaties met de buitenwereld met als doel om samen te bouwen aan een nog veiliger Nederland.

Inhoudsopgave

<i>VOORWOORD EN SAMENVATTING</i>	3
<i>1. Stichting Veiligheid Voorop</i>	4
1.1 Organisatie	4
1.2 Werkprogramma Veiligheid Voorop	4
<i>2. Prestatie indicatoren 2023</i>	5
2.1 Aansluitgraad bij Veiligheid Voorop	5
2.2 Aantal rapporterende Seveso locaties	6
2.3 Ongevallen met verzuim	6
2.4 Procesveiligheidsincidenten	7
2.5 Self-assessment veiligheidscultuur en veiligheidsbeheerssysteem (VBS)	7
2.6 Veiligheid in de keten	7
2.7 Conclusie	8
<i>Bijlage 1 - Structuur en organisatie Stichting Veiligheid Voorop (2023)</i>	9
<i>Bijlage 2 – Pijlers voor de strategische koers van activiteiten</i>	10

VOORWOORD EN SAMENVATTING

Hierbij bied ik u het jaarverslag van de Stichting Veiligheid Voorop aan, waarin verslag wordt gedaan van de activiteiten van Veiligheid Voorop, alsmede van de veiligheidsprestaties van de aangesloten Seveso bedrijven in 2023.

De prestatie indicatoren geven aan dat deze de laatste jaren niet significant zijn veranderd. Dit geldt ook voor het aantal ongevallen met verzuim en het aantal procesveiligheidsincidenten, die zich beide op een vrijwel constant niveau bewegen. Dit sluit aan bij het beeld van de Brzo inspecties en het naleefgedrag dat ook al enkele jaren op hetzelfde niveau blijft. De bereidheid om aan de jaarlijkse datacollectie en rapportage deel te nemen lijkt enigszins af te nemen. We zullen dit punt bespreken met de aangesloten brancheorganisaties en Regionale Veiligheidsnetwerken om deze dalende trend om te keren.

Hoogtepunt in het afgelopen jaar was de Veiligheidsdag op 22 juni 2023 met als thema ‘Veilig Samen Werken in de Keten’, waarbij de samenwerking tussen opdrachtgever en de contractor centraal stond. Deze dag, waaraan bijna 180 personen uit het bedrijfsleven, overheid en wetenschap aan deelnamen, werd mede georganiseerd door de brancheorganisatie voor dienstverlenende bedrijven in de procesindustrie (VOMI) en in samenwerking met Safety Delta Nederland (SDN) en vertegenwoordigers van enkele brancheorganisaties en de Regionale Veiligheidsnetwerken. Het inhoudelijke programma bestond uit een key-note en een zestal workshops, die gerelateerd waren aan het thema van de bijeenkomst. De key-note werd verzorgd door Rosita Thé, directeur van DCMR Milieudienst Rijnmond en voorzitter van het samenwerkingsverband Brzo+. De dag werd afgesloten met de uitreiking van de VOMI Safety eXperience Award aan Shell Chemie Moerdijk.

Onze samenwerking met Safety Delta Nederland is in het afgelopen jaar gecontinueerd. Door het Ministerie van Infrastructuur & Waterstaat is een evaluatie uitgevoerd naar het functioneren, de rol en de positie van Safety Delta Nederland. Hoewel de uitkomsten hiervan positief waren, zal het convenant tussen overheid, wetenschap en industrie dat ten grondslag lag aan Safety Delta Nederland door gebrek aan financiële middelen eind 2024 niet worden verlengd. De discussie op welke wijze de publiek private samenwerking en de succesvolle elementen van SDN kunnen worden gecontinueerd, wordt de komende tijd met de alle betrokken partijen verkend. Dit zal in de 2e helft van dit jaar zijn beslag krijgen.

Michael Schlaug
Voorzitter Veiligheid Voorop

1. Stichting Veiligheid Voorop

1.1 Organisatie

Sinds januari 2018 is de Stichting Veiligheid Voorop het uitvoerend orgaan van het gelijknamige programma. Het is een gemeenschappelijk initiatief waarin vijftien brancheorganisaties en vakverenigingen, en zes regionale veiligheidsnetwerken samenwerken.

Het doel van Veiligheid Voorop is het bevorderen van de veiligheidscultuur en de veiligheidsprestaties van de bedrijven in de (petro)chemische industrie en haar ketenpartners. De brancheorganisaties en regionale veiligheidsnetwerken vertegenwoordigden in 2023 circa 80% van de Seveso bedrijven in de (petro)chemische sector in Nederland. Met het begrip ketenpartners worden in deze context alle bedrijven en bijbehorende activiteiten bedoeld die in deze sector een onmisbare schakel vormen voor de raffinage, productie en opslag van (petro)chemische grondstoffen, halffabricaten en eindproducten.

Bijlage 1 geeft een overzicht van de deelnemende partijen en organisatiestructuur van Veiligheid Voorop.

In 2023 is viermaal een bestuursvergadering geweest en eenmaal een ‘Directeurenoverleg’, waarvoor de vertegenwoordigers van de aangesloten brancheorganisaties, vakverenigingen, en de focal points van de Regionale Veiligheidsnetwerken werden uitgenodigd. Het Directeurenoverleg vond plaats op Shell Pernis, waarin naast een uitgebreide rondleiding over het bedrijfsterrein onderwerpen als verduurzaming, energietransitie en circulaire economie werden besproken. Tenslotte zijn er in 2023 4 nieuwsbrieven uitgegeven en een nieuwsbrief ‘special’ die geheel gewijd was aan het thema van de Veiligheidsdag.

4

1.2 Werkprogramma Veiligheid Voorop

Het werkprogramma van Veiligheid Voorop in 2023 was een voortzetting van het programma van eerdere jaren en gebaseerd op de door het bestuur vastgestelde pijlers (bijlage 2), die richtinggevend zijn voor de strategische koers van de activiteiten.

Belangrijke activiteiten in 2023 waren onder andere:

- Seveso Top Leadership Curriculum – in 2023 is wederom een leergang gestart met 12 leidinggevenden van Seveso bedrijven. Deze leergang werd in januari 2024 succesvol afgesloten;
- Self-Assessment Questionnaires SAQ en SAQ Light – in 2023 werden in samenwerking met Safety Delta Nederland twee workshops (MCV Veiligheidsdag, juni 2023 en Nationaal Seveso Congres, november 2023) gegeven om de in 2021 ontwikkelde tools onder de aandacht te brengen van Seveso en ARIE bedrijven en het gebruik ervan te stimuleren;
- Pilot rapportage prestatie-indicatoren – deze pilot, die in 2022 werd gestart door Safety Delta Nederland, heeft als doel om op efficiënte wijze een structurele uitwisseling van data over veiligheidsprestaties (incidenten en overtredingen) tussen Seveso bedrijven te bevorderen én te komen tot betere duiding wat deze data betekenen en welke follow-up daaraan gegeven moet worden. Aan de pilot, die loopt tot november 2024, nemen verschillende brancheorganisaties en individuele bedrijven deel;
- Veiligheidsdag – op 22 juni 2023 vond de jaarlijkse veiligheidsdag plaats met als thema ‘Veilig Samen Werken in de Keten’, waarbij de samenwerking tussen opdrachtgever en de contractor centraal stond. Deze dag, waaraan bijna 180 personen uit het bedrijfsleven, overheid en wetenschap aan deelnamen, werd mede georganiseerd door de brancheorganisatie voor dienstverlenende bedrijven in de procesindustrie (VOMI) en in samenwerking met Safety Delta Nederland (SDN) en vertegenwoordigers van enkele brancheorganisaties en de Regionale Veiligheidsnetwerken. Het inhoudelijke programma bestond uit een key-note en een zestal workshops, die gerelateerd waren aan het thema van de bijeenkomst. De key-note werd verzorgd door Rosita Thé, directeur van DCMR Milieudienst Rijnmond en voorzitter van het

samenwerkingsverband Brzo+. De dag werd afgesloten met de uitreiking van de VOMI Safety eXperience Award aan Shell Chemie Moerdijk.

- Staat van de Veiligheid – het jaarverslag van Veiligheid Voorop met daarin opgenomen de verzamelde prestatie-indicatoren over 2022 van een groot aantal Seveso bedrijven werd aangeboden aan I&W en verwerkt in de Staat van de Veiligheid. De bijdrage aan de door I&W ingestelde projectgroep om te leesbaarheid van de Staat van de Veiligheid te verbeteren en om te komen tot een betere duiding van de verzamelde data werd gecontinueerd;
- Als penvoerder van de Safety Deal voor het Kenniscentrum van Safety Delta Nederland werd de voortgang van dit project periodiek besproken met SDN en vertegenwoordigers van RVO. Verder werden de vereiste gegevens aan RVO aangeleverd om de reeds ontvangen subsidie te verantwoorden;
- De Regionale Veiligheidsnetwerken spelen een belangrijke rol om de Seveso bedrijven en hun ketenpartners met elkaar in contact te brengen, zodat kennis, ervaring en goede praktijken op het gebied van veiligheid met elkaar besproken en uitgewisseld worden. Naast het feit dat elke regio zijn eigen jaarprogramma kent met bijeenkomsten voor de aangesloten bedrijven, vindt er ook overleg en afstemming plaats tussen de netwerken onderling. Veiligheid Voorop en Safety Delta Nederland zijn eveneens bij dit overleg betrokken. In 2023 heeft dit gezamenlijk overleg onder voorzitterschap van de VNCI 4 maal plaatsgevonden. Specifieke onderwerpen die besproken zijn waren onder andere leren van incidenten, het meten van veiligheidscultuur, handreiking ATEX, implementatie van de ARIE-regeling en evaluatie van de nieuwe inspectiemethode voor Seveso inrichtingen (LBR).

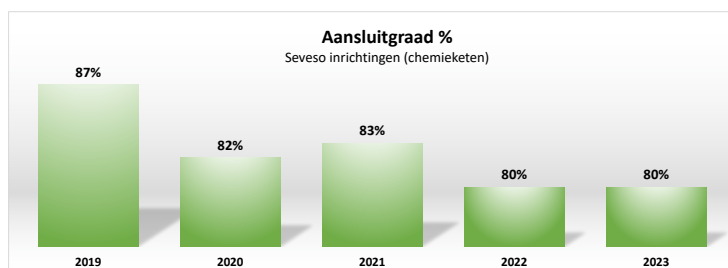
2. Prestatie indicatoren 2023

Via de brancheorganisaties en Regionale Veiligheidsnetwerken werden voor het verslagjaar de volgende prestatie-indicatoren van de Seveso bedrijven in de (petro)chemische keten opgevraagd:

- Aantal gewerkte uren (eigen medewerkers en contractors)
- Aantal dodelijke ongevallen en ongevallen met verzuim (LTI)
- Aantal procesveiligheidsincidenten (PSE)
- Aantal uitgevoerde self-assessments naar de veiligheidscultuur en het VBS
- Aantal bedrijven met een leveranciers beoordelingssysteem

2.1 Aansluitgraad bij Veiligheid Voorop

De aansluitgraad bij Veiligheid Voorop werd vastgesteld op basis van de officiële lijst met Seveso inrichtingen, zoals gepubliceerd door BRZO+ bureau van december 2023,

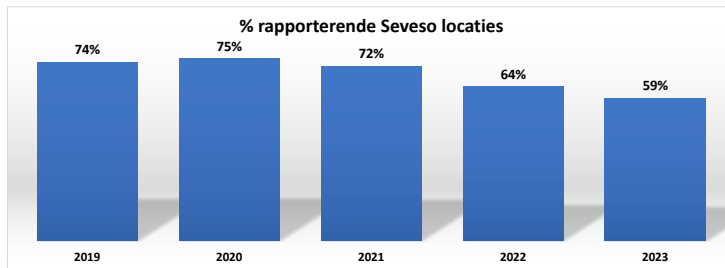
Figuur 1 – Aansluitgraad bij Veiligheid Voorop

en de verstrekte gegevens van de brancheorganisaties en de regionale veiligheidsnetwerken. Het verloop van de aansluitgraad over de laatste 5 jaar is weergegeven in figuur 1. Eind 2023 bedroeg het aantal locaties dat onder de Seveso-regeling viel **408** (ref. [Brzo+](#)). Hiervan werden **326** locaties gerekend tot de (petro)chemische keten. De locaties met deze aanduiding zijn betrokken bij de raffinage en verwerking van olie en olieproducten, de fabricage en verwerking van chemische producten, de opslag en transport van (petro)chemische producten en de afvalverwerking. Van de locaties in de (petro)chemische keten waren in 2023 **261** locaties aangesloten bij Veiligheid Voorop via een lidmaatschap bij een van de brancheorganisaties en/of deelname aan een van de regionale veiligheidsnetwerken. De **aansluitgraad** – gedefinieerd als de procentuele verhouding tussen het aantal locaties in de (petro)chemische keten dat is aangesloten bij Veiligheid Voorop en het aantal Seveso locaties in de (petro)chemische keten – bedroeg in 2023 circa **80%**, wat vergelijkbaar is met de gemiddelde aansluitgraad over de afgelopen 5 jaar (**83%**). Naast de locaties die gerekend worden tot de (petro)chemische keten waren er in 2023 nog

38 andere Seveso locaties aangesloten bij Veiligheid Voorop. Het totale aantal Seveso locaties dat bij Veiligheid Voorop in 2023 was aangesloten komt hiermee op **299**. Op het totaal van 408 Seveso locaties vormt dit een aansluitgraad van **~73%**, wat vergelijkbaar is met de aansluitgraad in 2022 (**71%**). Jaarlijks worden de gegevens over de Seveso inrichtingen en de aansluitgraad gedeeld met de brancheorganisaties en Regionale Veiligheidsnetwerken, die op basis hiervan bedrijven benaderen om zich aan te sluiten.

2.2 Aantal rapporterende Seveso locaties

Om inzicht te krijgen in het collectief veiligheidsniveau van de sector worden via de brancheorganisaties en de regionale veiligheids-netwerken jaarlijks gegevens opgevraagd bij de locaties die tot de (petro)chemische keten behoren. Deze gegevens worden per branche of netwerk in geaggregeerde vorm en anoniem aan Veiligheid Voorop gerapporteerd.

Figuur 2 – Aantal rapporterende Seveso locaties

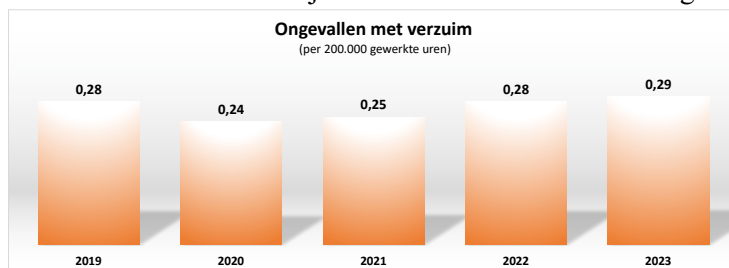
Figuur 2 geeft het aantal bedrijven weer dat in de afgelopen vijf jaar heeft gedaan aan de rapportage van Veiligheid Voorop, uitgedrukt als percentage van het aantal bedrijven

uit de chemie-keten dat bij Veiligheid Voorop is aangesloten. In 2023 deed **59%** (154 bedrijven) van de aangesloten bedrijven mee aan de rapportage. In 2022 was dit nog **64%** (162 bedrijven). Gemiddeld over de afgelopen 5 jaar deden **69%** van de aangesloten bedrijven uit de chemie-keten mee aan de rapportage. Een duidelijke verklaring voor deze dalende trend ontbreekt. Mogelijk spelen factoren als werkdruk, personeelstekorten en de veelheid aan verplichtingen voor bedrijven om te rapporteren een rol.

6

2.3 Ongevallen met verzuim

Helaas viel er in 2023 in een van de aangesloten bedrijven een dodelijk ongeval te betreuren. Het incident is in onderzoek bij de Onderzoeksraad voor Veiligheid. Zodra de resultaten van dit onderzoek bekend zijn, zullen de leringen van dit ongeval breed worden gedeeld.

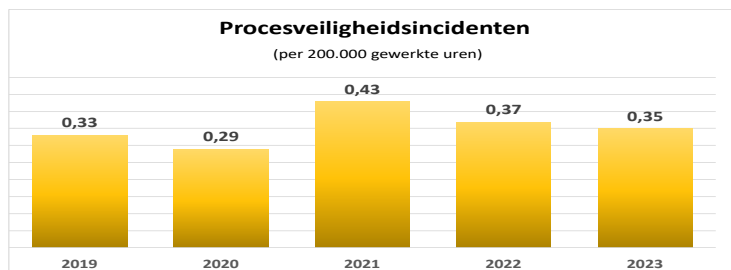
Figuur 3 – Aantal ongevallen met verzuim (per 200.000 gewerkte uren)

Figuur 3 geeft het aantal ongevallen met verzuim weer per 200.000 gewerkte uren (eigen werknemers en contractors) over de afgelopen 5 jaar. Gemiddeld bedroeg de LTI rate over deze periode van 5 jaar **0.27** per 200.000 gewerkte uren. Ten opzichte van dit gemiddelde is de LTI rate in

2023 (**0.29**) hoger, maar dit verschil is niet significant. Dit jaar werd aanvullend gevraagd om het aantal ongevallen met verzuim te rapporteren, dat het gevolg was van een procesveiligheidsincident. De ontvangen data waren echter onvoldoende om hierover te kunnen rapporteren.

2.4 Procesveiligheidsincidenten

Voor de rapportage van het aantal procesveiligheidsincidenten (PSE) wordt sinds 2018 de definitie gevolgd zoals vermeld in de ‘[CEFIC guidance for reporting on the ICCA globally harmonised process safety metric](#)’ (juni 2016).

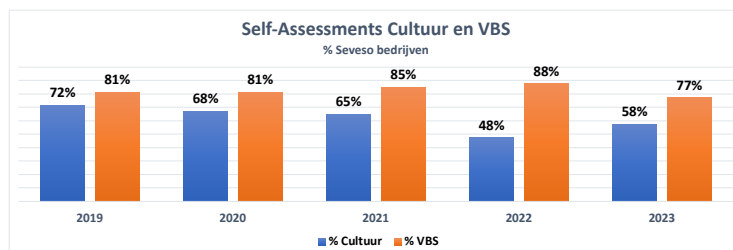

Figuur 4 – Aantal procesveiligheidsincidenten (per 200.000 gewerkte uren)

Figuur 4 geeft het aantal PSE incidenten weer per 200.000 gewerkte uren (eigen werknemers en contractors) over de afgelopen 5 jaar. Gemiddeld bedroeg de PSE rate over deze periode van 5 jaar **0.35** per 200.000 gewerkte uren, wat exact hetzelfde is als de PSE rate in 2023.

2.5 Self-assessment veiligheidscultuur en veiligheidsbeheerssysteem (VBS)

De beoordeling van de veiligheidscultuur en het VBS betreft een zelfbeoordeling, die kan worden uitgevoerd met behulp van de [Self Assessment Questionnaire](#) (SAQ) van Veiligheid Voorop of een vergelijkbaar instrument.

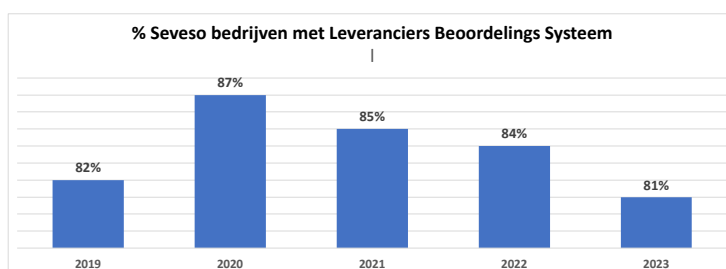

Figuur 5 – % bedrijven waar een self-assessment is uitgevoerd naar de veiligheidscultuur en het VBS

Figuur 5 vermeldt voor de afgelopen 5 jaar het percentage Seveso bedrijven waar een self-assessment naar de veiligheidscultuur en het veiligheidsbeheerssysteem (VBS) is uitgevoerd, uitgedrukt als percentage van het aantal bedrijven dat aan de data rapportage heeft deelgenomen. Gemiddeld genomen is over de laatste 5 jaar in **62%** van de bedrijven een

self-assessment naar de veiligheidscultuur uitgevoerd. In 2023 bedroeg dit percentage **58%**. Wat betreft de beoordeling van het veiligheidsbeheerssysteem (VBS) is gemiddeld genomen over de laatste 5 jaar in **83%** van de bedrijven een self-assessment uitgevoerd. In 2023 bedroeg dit percentage **77%**.

2.6 Veiligheid in de keten

Figuur 6 – % Seveso bedrijven met Leveranciers Beoordelings Systeem

Om ‘veiligheid in de keten’ te versterken, wordt opdrachtgevers aanbevolen een systeem te gebruiken om opdrachtnemers te beoordelen op het gebied van hun veiligheidsprestaties en veiligheidscultuur, voorafgaand aan het verstrekken van de opdracht en tijdens de duur van de opdracht. Figuur 6 vermeldt voor de afgelopen 5 jaar het percentage Seveso bedrijven dat gebruikt maakt van een leveranciers

beoordelingssysteem (LBS), uitgedrukt als percentage van het aantal bedrijven dat aan de data rapportage heeft deelgenomen. Het gemiddelde percentage over de afgelopen 5 jaar bedroeg **84%**, tegenover **81%** in 2023.

2.7 Conclusie

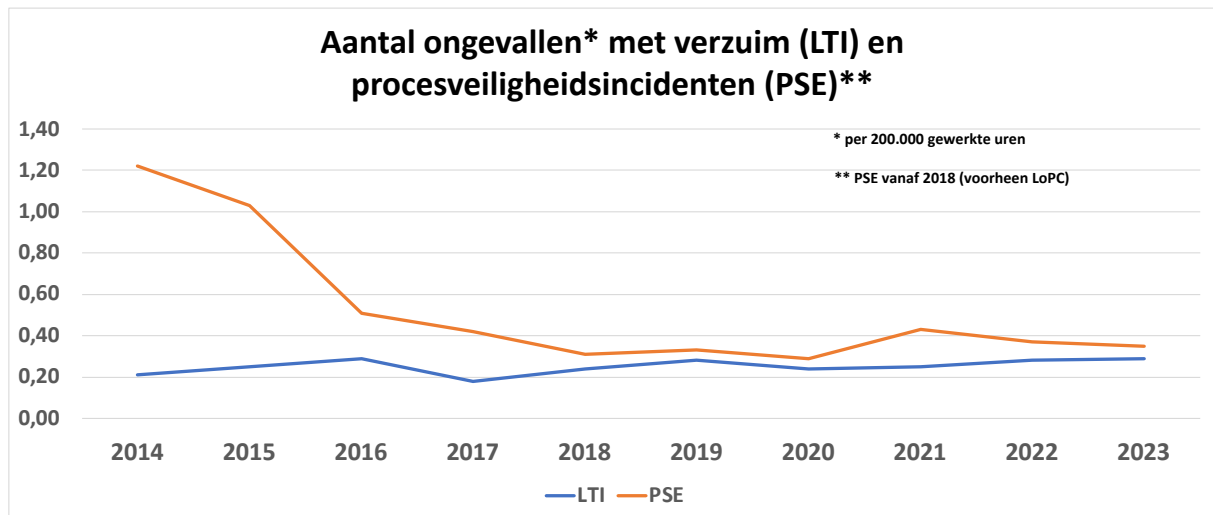
De resultaten van de gerapporteerde prestatie indicatoren zijn samengevat in onderstaande tabel. Met uitzondering van het aantal rapporterende bedrijven, waren de resultaten in 2023 niet significant verschillend van de gemiddelde waarden over de afgelopen 5 jaar.

	Gemiddelde (2019 – 2023)	2023
Aansluitgraad VV ¹	83%	80%
Aantal rapporterende bedrijven ¹	69%	59%
LTI rate ²	0.27	0.29
PSE rate ²	0.35	0.35
Self-assessment cultuur ¹	62%	58%
Self-assessment VBS ¹	83%	77%
Leveranciers Beoordelings Systeem ¹	84%	81%

¹ berekend als % tov aantal Seveso locaties in de (petro)chemische sector

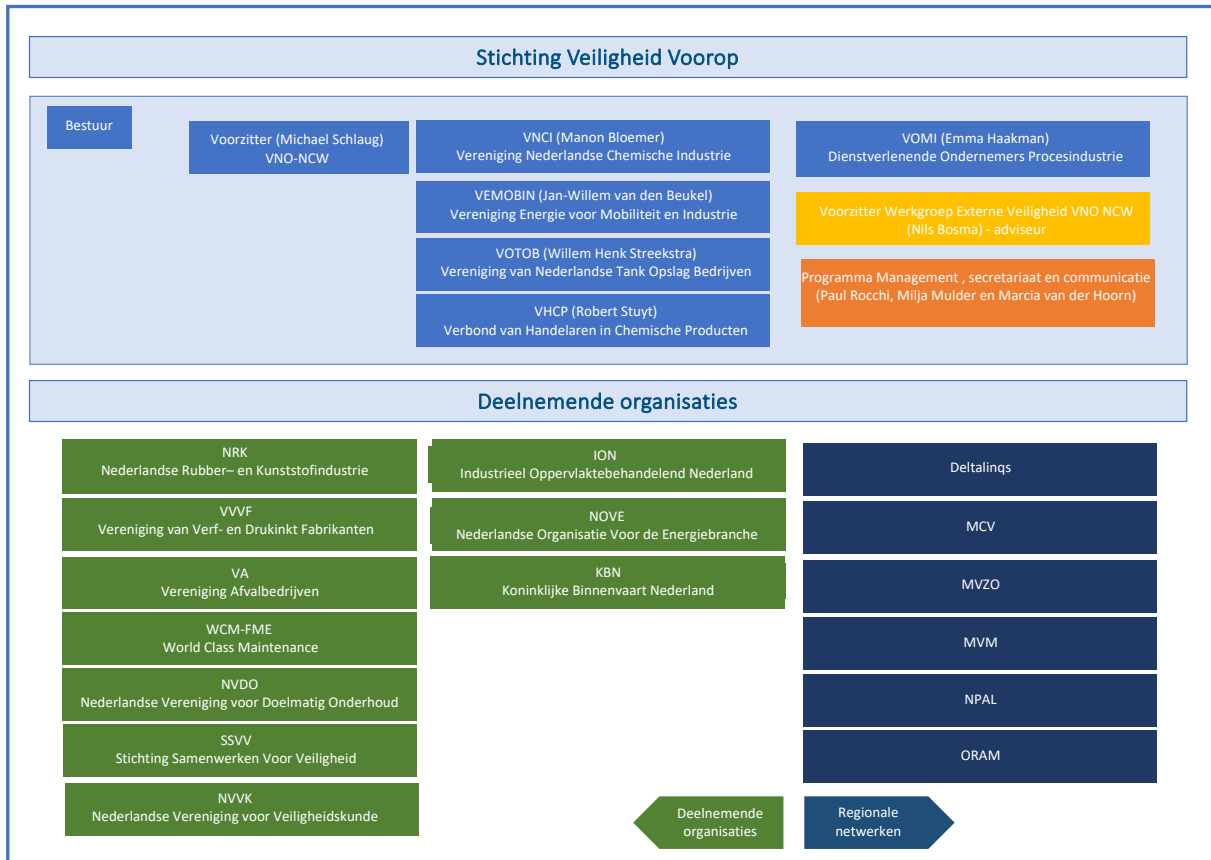
² Berekend per 200.000 gewerkte uren

Figuur 7 geeft tenslotte de LTI en PSE rate weer over de periode 2014 – 2023. De grafiek illustreert dat de PSE rate in de periode '14 - '18 aanzienlijk is verbeterd. Sindsdien bewegen beide indicatoren zich op een vrijwel constant niveau.

Figuur 7 – Aantal ongevallen met verzuim en procesveiligheidsincidenten (per 200.000 gewerkte uren)

Bijlage 1 - Structuur en organisatie Stichting Veiligheid Voorop (2023)

Opmerking: in juni 2024 heeft Jan-Willem van den Beukel Erik Klooster opgevolgd als directeur VEMOBIN

Bijlage 2 – Pijlers voor de strategische koers van activiteiten

- **Betrokken leiderschap** - betrokken leiderschap is op alle niveaus binnen de Brzo-bedrijven een voorwaarde voor het bevorderen van een open veiligheidscultuur en het continu verbeteren van de veiligheidsprestatie.
- **Veiligheid in de keten** – goed veiligheidsmanagement betekent dat bedrijven die grootschalig omgaan met gevaarlijke stoffen niet alleen zelf bezig moeten zijn met veiligheid, maar dit ook moeten vragen van bedrijven waarmee zij in de keten werken, zoals bijvoorbeeld toeleveranciers, aannemers en dienstverleners. Het ligt immers voor de hand dat een bedrijf dat veiligheid belangrijk vindt, deze houding ook wil aantreffen bij de bedrijven waarmee het zaken doet. Op deze manier ontstaat er een effect van bedrijven in de keten die aan elkaar hoge eisen stellen met betrekking tot veiligheid.
- **Excellente veiligheidsbeheersystemen** – deze beheerssystemen vormen het fundament van het veiligheidsbeleid van Brzo-bedrijven, waarin de kernprocessen, regels en procedures om veiligheid te managen zijn vastgelegd.
- **Best practice sharing** – veel kennis, kunde en ervaring op het gebied van veiligheid zit bij de Brzo bedrijven die via hun organisaties aan Veiligheid Voorop verbonden zijn. Veiligheid Voorop ziet het als een van haar taken om uitwisseling van best practices tussen bedrijven te bevorderen. De Regionale Veiligheidsnetwerken zijn tot op heden een belangrijke partner voor de implementatie van het programma van Veiligheid Voorop. Via deze netwerken worden de Brzo-bedrijven en hun ketenpartners met elkaar in contact gebracht om hun kennis, ervaring en goede praktijken uit te wisselen. Veiligheid Voorop stimuleert de Brzo-bedrijven hiervan actief lid te zijn. Ook de brancheorganisaties en de betrokken vakverenigingen in de (petro)chemische sector bespreken en delen kennis, ervaringen en goede praktijken op het gebied van veiligheid. Tenslotte wordt op dit onderwerp intensief samengewerkt met Safety Delta Nederland om bestaande kennis en ervaring bij bedrijven via het SDN KennisCentrum te identificeren en beschikbaar te maken
- **Beleidsmatige onderwerpen** – dit betreft activiteiten die gerelateerd zijn aan best practice sharing en die in algemene zin tot doel hebben om handreikingen, guidance over best practices en andere informatie te ontwikkelen en te delen, die brancheorganisaties en bedrijven kunnen ondersteunen bij de uitvoering en implementatie van bestaande wetgeving op het gebied van veiligheid.